

УДК: 372.881.342.1

Івахненко А.А.¹, Кирилів В.О.²

¹ канд. пед. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. УФКС-317 НУ «Запорізька політехніка»

ФОРМУВАННЯ АРТИКУЛЯЦІЙНОЇ МОТОРИКИ І ДИНАМІЧНИХ СТЕРІОТИПІВ У ДІТЕЙ З ПСЕВДОБУЛЬБАРНОЮ ДИЗАРТРИЄЮ

Псевдобульбарная дизартрія - дизартрія, що обумовлена центральним паралічем м'язів, що знервуються язикоглотковим, блукаючим і під'язиковим нервами, внаслідок двостороннього ураження рухових корково-ядерних шляхів. Найбільш часто ця форма дизартрії спостерігається при перинатальній патології, при ураженні нервової системи плода та новонародженого. При псевдобульбарній дизартрії спостерігається: гіперсалівація, обмеження руху м'язів мовленнєвого апарату, порушення довільного ковтання, парез губних м'язів, підвищення м'язового тону м'язів артикуляційної мускулатури, обмеження рухів губ, язика, м'якого піднебіння, порушення дихання, жування, іноді ковтання. Порушення артикуляційної моторики при дизартрії є результатом обмеження рухливості артикуляційних м'язів, що посилюється порушеннями м'язового тону, наявністю мимовільних рухів, гіперкінезів, тремору. Для правильної вимови звуків дитині з псевдобульбарною дизартрією потрібно відтворити артикуляційний уклад, що складається зі складного комплексу рухів.

Основним засобом для розвитку мовленнєвої моторики є артикуляційна гімнастика. Артикуляційна гімнастика - це система вправ, спрямованих на вироблення повноцінних рухів і певних положень органів артикуляційного апарату, необхідних для правильної вимови звуків [3]. Дослідженням корекційно-розвивального впливу артикуляційної гімнастики на покращення звуковимови займалися такі науковці як М. Ейдінова і Е. Правдіна-Винарская, Е. Мастюкова, Ю. Рібцун та ін..

Мета дослідження полягає у визначенні змісту комплексу артикуляційної гімнастики, спрямованого на розвиток артикуляційної моторики дітей з псевдобульбарною дизартрією.

Підготовка артикуляційного апарату до формування артикуляційних укладів повинна включати такі напрями, як нормалізація м'язового тону артикуляційної мускулатури та нормалізація моторики артикуляційного апарату. З цією метою мають проводитися диференційовані прийоми артикуляційної гімнастики.

Артикуляційна гімнастика підрозділяється на два види: пасивна й активна. Вправи пасивної гімнастики при дизартрії застосовуються у разі, коли дитина не може виконувати рухи самостійно через втрату сили в м'язах. Корекція має на увазі, що педагог виконує гімнастику, механічно впливаючи на органи мовлення дитини за допомогою зонда, паличок, рук і шпателя. Пасивні заняття включають в роботу нові групи м'язів, дія яких необхідно для відтворення звуку [1]. З активної гімнастики починають при легкій формі відхилень або переходять на неї з пасивної форми при помітних поліпшеннях. Робота вибудовується шляхом наслідування, тобто педагог показує вправи, а дитина повторює. В активній фазі вправ використовуються різні предмети для утримання їх у роті або між губ [2]. До корекційних вправ, які є необхідними для виправлення кожного типу фонетико-фонематичних порушень, для формування артикуляційних укладів різних фонем відносять: вправи для губ, щік, нижньої щелепи, м'якого піднебіння, язика, його кінчика, передньої та середньої частин; динамічні; – без силового опору; беззвучні, з участю голосу.

Отже, завданнями комплексу артикуляційної гімнастики у дітей з псевдобульбарною формою дизартрії є: вироблення довільних рухів артикуляційного апарату; гальмування появи синкінезій; стимуляція м'язів кінчика і передньо-середньої частини язика. Правильна і систематична гімнастика зможе показати швидкі результати розвитку мовлення і постановки звуку у дітей із псевдобульбарною дизартрією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Карелина И.Б. Дифференциальная диагностика стертых форм дизартрии и сложной дислалии // Дефектология. – 1996. – № 5. – С. 10 – 14.
2. Пат. 44366 Україна, МПК: А 61 Н 1/00 А 61 М 21/00. Спосіб відновлення вимовної функції у дошкільнят з порушеннями фонетико-фонематичної сторони мовлення / Рібцун Ю. В. – № u200908240; заявл. 04.08.2009; опубл. 25.09.2009, Бюл. № 18.

3. Рібцун Ю. В. Інноваційний підхід до організації та проведення артикуляційної гімнастики в логопедичній групі / Ю. В. Рібцун // Дошкільна освіта. – 2011. – № 3 (33). – С. 31–43.